เรื่องเครื่องฝึกเยนุตลุแมน



เรื่องเครื่องฝึกเยนตัลแมน
ในออกซฟอดและเคมบริช

ปาฐกถาซึ่งกรมหมื่นพิทยาลงกรณ ตรัส

ที่สโมสรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๖

รองอำมาตย์ตรี ประวัติ ประดิษฐานนท์ ป.ม.

พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ

รองอำมาตย์เอก

ขุนกล่อมวิชาศาสน์ (ปลอบ ประดิษฐานนท์) บิดา

วันที่ ๒๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๖

ณ เชิงบรมบรรพตวัดสระเกศ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ลรีหงส์


มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
THAMMASAT UNIVERSITY
สำนักหอสมุด

คำนำ

รองอำมาตย์ตรี ประวัติ ประดิษฐานนท์ ป.ม. (มหาวิทยาลัย) ปรารภจัดการศพรองอำมาตย์เอก ขุนกล่อมวิชาสาสน์ (ปลอบ ประดิษฐานนท์) ผู้บิดา มาขอพิมพ์ปาฐกถาซึ่งข้าพเจ้าได้กล่าวที่จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ เพื่อจะพิมพ์เปนหนังสือแจกในงานนั้น ข้าพเจ้าอนุญาตด้วยความยินดี

ปาฐกถานี้กล่าวถึงการฝึกหัดคนให้เปนมนุษย์ชนิดซึ่งอังกฤษเรียกว่า เยนตลแมน แต่คำว่า เยนตลแมน นั้นจะใช้คำว่ากระไรจึงจะแปลให้ตรงตามความหมายในภาษาอังกฤษ ก็แสนจะยาก จึงจะขอชี้แจงเปนเลาๆ ไว้ว่า ศัพท์นั้นในโบราณแปลว่า ชายผู้มิได้เปนขุนนาง แต่มีสิทธิถืออาวุธไปรบได้. อีกอย่างหนึ่ง ในโบราณหมายความว่า สมาชิกแห่งอาชีพ ฯลฯ



บางอย่าง. อีกอย่างหนึ่ง หมายความว่าผู้เกิดในสกุลดี ซึ่งเข้าอยู่ในราชสำนัก หรือสำนักของผู้มีเกียรติใหญ่. อีกอย่างหนึ่งแปลว่า ชายผู้มีฐานะดีในสมาคม เปนผู้มีทรัพย์แลมีความว่าง. อีกอย่างหนึ่งแปลว่า ชายผู้มีนิสัยอารีมีความกล้าในธรรม แลมีจรรยาอันงาม ในที่สุดเลยเปนศัพท์สำหรับเรียกผู้ชายทั่วๆไปโดยความยกยอ แต่เมื่อใช้อย่างที่ใช้ในปาฐกถานี้ ก็ย่อมจะหมายความถึงนิสัยแลจรรยาอันงดงาม แลความมีใจเปนธรรม เปนต้น. โดยประการฉนี้ เยนตลแมน ไม่จำจะเปนผู้เกิดในสกุลสูง ที่แท้เจ้าไม่เปนเยนตลแมนก็ได้.

เยนตลแมนเปนมนุษย์ชนิดที่น่านิยม วิธีฝึกเยนตลแมนในมหาวิทยาลัยสำคัญของอังกฤษจึงเปนเรื่องที่น่านำมากล่าว แลข้าพเจ้ามีความยินดีที่รองอำมาตย์ตรี ประวัติ ประดิษฐานนท์

เห็นชอบ จนถึงขออนุญาตนำออกพิมพ์เปนสมุดแจกในงานคราวนี้.

อนึ่ง รองอำมาตย์ตรี ประวัติ ประดิษฐานนท์ เรียบเรียงประวัติ รองอำมาตย์เอก ขุนกล่อมวิชาสาสน์ ผู้บิดา ส่งมาให้ข้าพเจ้าดูดังพิมพ์ไว้ในสมุดนี้.

(พระนาม) พิทยาลงกรณ

ถนนประมวล

วันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๖



๒๔๒๖—๒๔๗๕

ประวัติ

รองอำมาตย์เอก ขุนกล่อมวิชาสาสน์ นามเดิม ปลอบ นามสกุล ประดิษฐานนท์ เปนบุตร์ นายร้อยเอก หลวงสนิทโยธารักษ์ (คร้าม ประดิษฐานนท์) ปลัดกองทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ จ.ป.ร. บิดา แลชุ่ม ประดิษฐานนท์ เทียบพระเครื่องต้น มารดา เกิดเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๒๖ ที่บ้านตำบลสี่แยกพระยาศรี อำเภอพาหุรัด จังหวัดพระนคร ครั้นเมื่อพุทธศักราช ๒๔๓๗ อายุประมาณ ๑๑ ปี ได้เปนศิษย์พระครูวิหารกิจจานุการ (กล่อม) ผู้สร้างโรงเรียนมัธยมกล่อมพิทยากร เมื่อครั้งยังเปนพระครูสังฆบริรักษ์ ได้เรียนหนังสือไทยตามหลักสูตรกรมศึกษาธิการ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๓๘ ได้บรรพชาเปนสามเณรในสำนักนั้นอยู่ราว ๓ เดือน เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม

พุทธศักราช ๒๔๓๘ ได้เข้าสอบไล่ได้ประกาศนียบัตร์ ประโยคหนึ่ง ตามหลักสูตรกรมศึกษาธิการณโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ครั้นวันที่ ๑ ธันวาคม พุทธศักราชนั้น ท่านพระครูวินัยธรรม (กล่อม) ได้นำไปฝากเรียนประโยค ๒ ณโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ และได้เล่าเรียนต่อมาจนเดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๔๔๐ เข้าสอบไล่ประโยค ๒ ตก โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบต้องย้ายไปอยู่วัดมหาธาตุ จึงมิได้เรียนต่อไป ครั้นวันที่ ๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๔๑ โรงเรียนวัดพระเชตุพน จัดการสอนประโยค ๒ ขึ้น ท่านพระครูวินัยธรรม (กล่อม) ให้ตามตัวมาเรียนอีก ถึงเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๔๑ เข้าสอบไล่ได้ประกาศนียบัตร์ประโยค ๒ ชั้น ๑ ที่โรงเรียนสายสวลี นับว่าเปนนักเรียนรุ่นแรกของโรงเรียนวัดพระเชตุพน

ที่ ๑ แลเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๔๒ เข้าสอบไล่ได้ประกาศนียบัตร์ชั้นนักเรียนที่ ๓ ของมหามงกุฎราชวิทยาลัย (วัดบวรนิเวศ) แล้วก็ลาออกจากโรงเรียน ครั้นวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๔๓ ได้ไปเข้าเปนนักเรียนผึกหัดราชการ อำเภอที่มณฑลอยุธยา แลได้เปนเสมียนผึกหัดอยู่ที่ศาลารัฐบาลมณฑลอยุธยาด้วย แลภายหลังได้เลื่อนขึ้นเปนเสมียนตรี วันที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๔๓ ได้ลากลับลงมาสมัครเปนนักเรียนนายร้อยทหารบก ได้เรียนห้อง ๒ อยู่ได้ราว ๓ เดือนก็ลาออก ครั้นเดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๔๔ ได้เปนนักเรียนนายร้อยทหารเรืออยู่ราว ๒ เดือนก็ลาออก ครั้นวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๔๔ ท่านพระครูวินัยธรรม (กล่อม) ครูใหญ่โรงเรียนกล่อมพิทยากร เรียกตัวมา

บังคับให้สมัครเข้าเปนครู จึงได้เข้ารับราชการเปนครูสอนประโยค ๑ ชั้น ๑ ข. เปนต้นมา ได้รับพระราชทานเงินเดือนๆ ละ ๑๕ บาท วันที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราชเดียวกัน ครูใหญ่ให้เลื่อนขึ้นสอนประโยค ๑ ชั้น ๓ ซึ่งเปนตัวประโยค เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๔๔๕ ไปเปนปลัดอำเภอบางซื่อ จังหวัดพระนคร ได้รับพระราชทานเงินเดือนๆ ละ ๔๐ บาทอยู่ ๑ เดือนแล้วลาออกกลับมารับราชการตามเดิม วันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๔๗ หลวงประสารศุภผล เมื่อครั้งเปนนายตรวจแขวง ให้เลื่อนขึ้นสอนชั้นประโยคประถม (ชั้น ๔ เก่า) วันที่ ๑๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๔๘ ได้อุปสมบทเปนภิกษุในวัดพระเชตุพน พระธรรมเจดีย์ (แก้ว) เจ้าอาวาสเปนอุปัชฌาย์ พระอุดรคณารักษ์ (ชุ่ม) แลพระอุดรคณารักษ์ เมื่อเปนพระครูไพโรจน์ราช-

สังฆาราม เปนกรรมวาจาจารย์ แลพระมงคลทิพยมุนี (มุ้ย) พระราชาคณะเสมอชั้นเทพ เจ้าคณะมณฑลนครราชสีมา เจ้าอาวาศวัดจักรวรรดิราชาวาส เมื่อครั้งยังเปนพระธรรมวิหารีเถร วัดพระเชตุพนเปนอาจารย์ธรรมวินัยแลวิปัสนาธุระ วันที่ ๒๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๔๘ ลาอุปสมบท เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๔๙ กรมศึกษาธิการให้ออกไปเปนผู้ช่วยพระอุดรคณารักษ์ (ชุ่ม) เจ้าคณะมณฑลบูรพา (ประเทศเขมร) ตรวจจัดการศึกษา และสอบไล่นักเรียนในมณฑลบูรพา ได้รับพระราชทานเงินเดือนๆ ละ ๗๕ บาท วันที่ ๑๕ มีนาคม พุทธศักราชเดียวกัน กลับมารับราชการโรงเรียนกล่อมพิทยากรตามเดิม วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๕๐ กรมศึกษาธิการให้เลื่อนขึ้นเปนครูชั้นที่ ๔ ได้รับพระราชทานเงินเดือนๆ ละ ๔๕

บาท วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พุทธศักราชเดียวกัน ได้เลื่อนขึ้นเปนผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนกล่อมพิทยากร วันที่ ๒๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๕๐ นั้น ลงชื่อเปนนักเรียนกฎหมายกระทรวงยุตติธรรม แลวันที่ ๒๕ พฤษภาคม เข้าสอบวิชาชั้นต้นของโรงเรียนกฎหมายได้ที่ ๑ วันที่ ๑๓ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๕๑ ท่านพระครูวิหารกิจจานุการ (กล่อม) ซึ่งเปนครูใหญ่โรงเรียนมัธยมกล่อมพิทยากรมาตั้งแต่แรกสร้างโรงเรียนนั้น ได้ถึงแก่มรณภาพลง ท่านเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี เมื่อครั้งเปนพระไพศาลศิลปศาสตร์ เจ้ากรมกรมตรวจ มีคำสั่งให้เลื่อนขึ้นเปนว่าที่ครูใหญ่โรงเรียนกล่อมพิทยากร วันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๕๒ ได้รับคำสั่งให้เลื่อนขึ้นเปนครูใหญ่โรงเรียนกล่อมพิทยากร วันที่ ๑๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๕๔ ได้รับ

ประทวนเสนาบดีกระทรวงธรรมการ ตั้งให้เปนราชบุรุษ วันที่ ๒๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๕๔ ได้จัดตั้งกองลูกเสือขึ้น แลได้รับประทวนตั้งเปนผู้กำกับกองลูกเสือกรุงเทพพระนครที่ ๑๐ วันที่ ๒๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๕๔ ได้รับประกาศนียบัตร์ครูพิเศษประถม วันที่ ๑๓ ธันวา-คม พุทธศักราช ๒๔๕๖ ได้ยื่นใบสมัครเข้าเปนสมาชิกเสือป่ากองเสนารักษาดินแดนกรุงเทพฯ แลในการประลองยุทธ ได้รับตำแหน่งตั้งแต่เปนผู้บังคับกองร้อย เลื่อนขึ้นจนเปนผู้ช่วยผู้บังคับการกรมเปนที่สุด วันที่ ๓๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้รับพระราชทานยศเปนรองอำมาตย์ตรี วันที่ ๒๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๕๘ ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เปนขุนกล่อมวิชาสาสน์ ถือศักดินา ๕๐๐ ไร่ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๔๕๘ ได้รับยศเปนผู้

กำกับเอกในกองลูกเสือ ตามระเบียบยศลูกเสือที่มีขึ้นเปนครั้งแรก แลมีเพียง ๓ คนเท่านั้น คือ ๑. หม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร ๒. พระยาจรัลชวนะเพท ๓. ขุนกล่อมวิชาสาสน์ วันที่ ๒๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๖๑ ได้รับพระราชทานยศเลื่อนขึ้นเปนรองอำมาตย์โท แลวันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๑ ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิศริยาภรณ์ เบญจมาภรณ์มงกุฎสยาม วันที่ ๑๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๖๑ ได้รับคำสั่งให้ไปสอนวิชาลูกเสือแก่นักเรียนครูมูลแลครูประถมที่โรงเรียนฝึกหัดครูวัดบวรนิเวศ

รวมเวลา ขุนกล่อมวิชาสาสน์รับราชการเปนครูประจำชั้นแลครูใหญ่ในโรงเรียนวัธยมกล่อมพิทยาภรมา ๒๑ ปี คือครูประจำชั้น ๗ ปี ครูใหญ่ ๑๔ ปี ก็ได้รับบัญชาเสนาบดีกระทรวงธรรมการให้ย้ายไปเปนผู้ช่วยอาจารย์ผู้ปกครองสวนกุหลาบ

วิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๖๕

หน้าที่ของผู้ช่วยอาจารย์ผู้ปกครองสวนกุหลาบวิทยาลัย ในยุคนั้นต้องปกครองนักเรียนครูมณฑลที่มาพักกินอยู่หลับนอนในโรงเรียนด้วย ขุนกล่อมวิชาสาสน์ได้ปฏิบัติหน้าที่นั้นมาจนกระทั่งกระทรวงธรรมการโอนนักเรียนครูมัธยมไปอยู่จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย และเอานักเรียนครูประถมไปรวมวัดบวรนิเวศ

หน้าที่ต่างๆ ที่ขุนกล่อมวิชาสาสน์ได้กระทำเมื่อย้ายมาอยู่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยตราบจนเวลาถึงแก่กรรม คือ

(๑) สอนภาษาไทย จรรยา แก่นักเรียนชั้นประโยคมัธยมบริบูรณ์

(๒) ควบคุมการเงิน เบิกรับแลจ่ายทุกแผนก

(๓) เปนผู้กำกับลูกเสือกองกรุงเทพมหานครที่ ๓๑

(๔) แม้มิได้มีนามในหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กับหนังสือพิมพ์ "สวนกุหลาบวิทยา" แต่ก็ได้เปนหัวแรงทางหลักวิชาด้วยความสามารถ

หน้าที่พิเศษที่ขุนกล่อมวิชาสาสน์ ได้ทำก็คือ

(๑) ได้ไปทำการสำรวจสำมะโนครัวราษฎรให้กระทรวงนครบาล เมื่อกระทำการในครั้งแรก ได้รับตำแหน่งเปนผู้ช่วยนายกองสำรวจสำมะโนครัวแขวงเหนือ ที่สำนักงานโรงพักสำราญราษฎร์ เมื่อวันที่ ๘—๑๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๕๒

(๒) ได้รับหน้าที่เปนเหรัญญิกของคณะฟุตบอลแห่งสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ พุทธศักราช ๒๔๗๑ ถึงพุทธศักราช ๒๔๗๒

(๓) ได้รับหน้าที่เปนเหรัญญิกกรรมการจัดการ กีฬา ของกระทรวงธรรมการมา ตั้งแต่พุทธ-

ศักราช ๒๔๗๐ ตราบเวลาถึงแก่กรรม

(๔) จัดลูกเสือออกชักชวนประชาสมาชิกในตำบลพาหุรัด และรับเงินที่ได้มาส่งกรรมการตลอดงานทุกปี ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๖๗ ถึงพุทธศักราช ๒๔๗๔ จนได้รับเหรียญกาชาดสมณาคุณชั้นที่ ๓ จากสภากาชาดสยาม

(๕) เปนกรรมการกำกับการสอบไล่ข้าราชการชั้นราชบุรุษ

(๖) เปนกรรมการกำกับการสอบไล่ชั้นประโยคมัธยมบริบูรณ์ พุทธศักราช ๒๔๗๓

(๗) เปนเหรัญญิกของกรรมการจัดการรื่นเริงของสวนกุหลาบวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๗๓

(๘) ได้เข้าเปนเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือในงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๗๑ และ ๒๔๗๓

วันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๑ ได้

รับพระราชทานยศเลื่อนขึ้นเปนรองอำมาตย์เอก

วันที่ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๖๘ ได้รับ พระราชทานเหรียญ บรมราชาภิเศกรัชชกาลที่ ๗

วันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๐ ได้รับพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ได้รับพระราชทานเหรียญเฉลิมพระนครครบ ๑๕๐ปี

เงินเดือนที่ขุนกล่อมวิชาสาสน์ได้รับ เมื่อเดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๓ จนเวลาถึงแก่กรรม ๑๕๕ บาท

เมื่อกระทรวงธรรมการได้จัดตั้งแขวงมัธยมแลแขวงวิสามัญขึ้น ได้มีคำสั่งย้ายอำมาตย์โท พระปวโรพารวิทยา (ปื่อ เชิดชื่อ) อาจารย์ใหญ่สวนกุหลาบวิทยาลัย ไปเปนพนักงานตรวจการศึกษาแขวงมัธยม พระปวโรฬารวิทยา ได้แจ้ง

ความประสงค์ให้ทราบว่า ต้องการจะขอตัวขุนกล่อมวิชาสาสน์ ย้ายมาเปนผู้ช่วย ขุนกล่อมวิชาสาสน์ ได้ขอความกรุณาไม่ยอมรับตำแหน่งนั้น เพราะมีอาการป่วยกระเสาะกระแสะอยู่แล้ว เกรงว่าตนจะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้บริบูรณ์เรียบร้อยได้ แตกระนั้นก็ดี ยังหาพ้นข้อประสงค์ของพระปวโรฬารวิทยาไม่ พระปวโรฬารวิทยาได้ขอร้องเปนพิเศษให้ไปช่วยเหลือวางโครงงานอยู่ด้วยกันเปนเวลา ๑๕ วัน พองานดำเนินไปได้แล้ว ขุนกล่อมวิชาสาสน์ก็กลับไปประจำโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยตามเดิม

ได้กล่าวแล้วว่า ขุนกล่อมวิชาสาสน์ มีอาการป่วยกระเสาะกระแสะ จึงตั้งใจที่จะยื่นใบลาออกเพื่อรับพระราชทานเบี้ยบำนาญ แต่จะรอไปจนกระทั่งเดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๕ เสีย

ก่อน เพื่อครบอายุราชการ ความใฝ่ฝันของขุนกล่อมวิชาสาสน์ ที่จะรับพระราชทานเบี้ยบำนาญหาสมใจหมายไม่ เพราะเนื่องจากตรากตรำต่อหน้าที่ที่ได้รับอยู่มาก จึงล้มป่วยลง ทั้งเนื่องจากโรคเกี่ยวกับปอด ซึ่งเคยป่วยหายมาก่อนหน้าแล้วไม่นานกำเริบอีก แต่กระนั้นก็ดี ยังไม่ทิ้งการงานขนเอามาทำที่บ้าน แต่เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ก่อนหน้าจะถึงแก่กรรม ๖ วันก็ยังพยุงตัวไปทำงานที่โรงเรียนสวนกุหลาบ ฯ ครั้นกลับมาวันนั้นเองก็เริ่มป่วยหนักขึ้น รองอำมาตย์โท ขุนแถลงโรคระหัส แพทย์ได้พยายามแก้ไขจนถึงที่สุด วันที่ ๒๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕ เวลา ๑๔.๕๕ นาฬิกา รองอำมาตย์เอก ขุนกล่อมวิชาสาสน์ ได้ถึงแก่กรรม ณบ้านสี่แยกพระยาศรี จังหวัดพระนคร คำนวณอายุได้ ๕๐ ปี และรวมเวลารับราชการมา ๓๑ ปี

พะยานแห่งความอุตสาหะตั้งใจในหน้าที่ราชการ แลคุณความดีส่วนตัวของขุนกล่อมวิชาสาสน์ มีในสำเนาจดหมายของนายนอรแมนสัตตัน อาจารย์ใหญ่สวนกุหลาบวิทยาลัยเก่า ถึงอำมาตย์ตรี หลวงวิศาลดรุณกร อาจารย์ผู้ปกครอง มีความดังต่อไปนี้



The Siamese Legation.
23 Ashburn Place.
London, S.w. 7.
9 th. February 1933.

Luang Wisahn Daroonkorn.
Superintendent,
Suan Kularb College,
Bangkok.

Dear Khun Luang,

I have received the sad news of the passing of Khun Klom with very great regret, and should like to record my keen sense of the great loss which Suan Kularb College and the Ministry of Public Instruction have sustained in the death of so honest and conscientious a servant, and to ask you to be so kind as to tender my deepest sympathy to the members of his bereaved family.

He was my trusted colleague for many years and I esteemed him personally very highly and had great admiration for his upright character. There were few so true as he.

Yours Sincerely.

Norman Sutton.

รองอำมาตย์เอก ขุนกล่อมวิชาสาสน์ ได้ทำการวิวาหมงคลกับนางกล่อมวิชาสาสน์ (ปริก ประดิษฐานนท์) บุตรีนายน้อย นางปราง ณที่บ้านปากคลองพระโขนง อำเภอพระโขนง จังหวัดพระประแดง เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๔๕ ซึ่งยังหาได้มียศบรรดาศักดิ์ไม่ แลมีตำแหน่งเพียงเปนครูรองโรงเรียนมัธยมกล่อมพิทยากร อยู่กินกันเปนเวลา ๒๒ ปี ๒ เดือน ๑๖ วัน นางกล่อมวิชาสาสน์ (ปริก) ถึงแก่กรรมด้วยโรคโลหิตจาง มีบุตรด้วยกัน ๕ คน คือ

(๑) นายประเวศ ประดิษฐานนท์ ถึงแก่กรรม

(๒) รองอำมาตย์ตรี ประวัติ ประดิษฐานนท์ รับราชการเปนครูโรงเรียนมัธยมวัดสุทธิวราราม

(๓) นายประวิง ประดิษฐานนท์ ถึงแก่กรรม

(๔) นายประวงศ์ ประดิษฐานนท์ ยังอยู่ในระหว่างการเล่าเรียน

(๕) เด็กชายประวาฬ ประดิษฐานนท์ ยังอยู่ในระหว่างการเล่าเรียน

ขุนกล่อมวิชาสาสน์ ยังมีบุตรที่ยังคงมีชีวิตอยู่บัดนี้อีก ๓ คน คือ

(๑) เด็กชายสมหวัง ประดิษฐานนท์

(๒) เด็กหญิงสมถวิล ประดิษฐานนท์

(๓) เด็กชาย ยังไม่มีชื่อ

ขุนกล่อมวิชาสาสน์ เปนผู้ที่มีนิสสัยตรงไปตรงมา ในหน้าที่การงาน เปนผู้ที่รักษาระเบียบแบบแผนเคร่งครัด ไม่ยอมผ่อนผันความผิดให้แก่ผู้ละเมิด ชอบแสวงหาความรู้ทางโบราณคดี ไม่นิยมการเที่ยวเตร่ดูการมหรศพเลย เปนผู้

มีกตัญญูต่อท่านผู้มีพระคุณ เวลาว่างมักจะเล่าคุณความดีของท่านเหล่านั้น แลให้โอวาทแก่บุตรให้ตั้งอยู่ในความกตัญญูอย่างตน ขุนกล่อมวิชาสาสน์เปนผู้มีใจโอบอ้อมอารี ให้ความช่วยเหลือต่อญาติมิตรทั่วไปโดยไม่จำกัด แลด้วยเหตุที่ได้รับราชการเปนครูมานาน จึงเปนที่คุ้นเคยชอบพอกับคนเปนจำนวนมาก

สิ้นประวัติของ รองอำมาตย์เอก ขุนกล่อมวิชาสาสน์แต่เพียงเท่านี้.

รองอำมาตย์ตรี ประวัติ ประดิษฐานนท์ ป.ม.

บุตรผู้เรียบเรียง

เครื่องฝึกเยนุตลุแมน
ในออกซฟอดแลเคมบริช

ปาฐกถาซึ่งกรมหมื่นพิทยาลงกรณ ตรัส
ที่สโมสรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๖

เมื่อสองสามเดือนมานี้ มีเคมบริชดินเนอร์ในกรุงเทพ ฯ คือว่าศิษย์เก่าแห่งมหาวิทยาลัยเคมบริช มีไทย จีน ฝรั่ง หลายสิบคนกินเข้าเย็นพร้อมกันที่สปอตสคลับ. คนพวกนั้นไม่เลือกชาติเลือกภาษา ไม่เลือกอายุเลือกยศ นับว่าเปนลูกแม่เดียวกันทั้งนั้น. ความเปนพี่น้องชนิดนั้น อยู่เหนือปัญหาเรื่องบ้านเรื่องเมืองเรื่องชาติสาสนา เปน Brotherhood ซึ่ง



แผ่กว้างไปไกล ไม่มีอาณาเขต ไม่มีกำหนดเวลา เปนของยั่นยงคงถพันเปนเครื่องน่านิยมยิ่งนัก.

คำว่า Brotherhood หรือ Fraternity ก็ดีหมู่นี้ฉันได้พบบ่อยๆในหนังสือทางการเมือง ในพวกคำ "ภาพ" ต่างๆ คือ เสรีภาพ สมภาพภราดรภาพ แลอื่นอื่นภาพ. ภราดรภาพเปนคำใช้แปล Brotherhood แลในพระราชบัญญัติตราจักรีก็ใช้คำว่า ภราดร มานานแล้ว แต่ต้องไม่ลืมว่าพระราชบัญญัตินั้นเปนตัวหนังสือ ซึ่งถึงแม้จะเขียนถูก เราอ่านผิดก็ได้. คำว่าภราดรนี้เราออกเสียงผิดกันมาหนักกว่าหนัก. คำนั้นตัว ภ กับตัว ร เปนตัวควบ ต้องอ่านว่า ภฺราดรจึงจะถูก ไม่ใช่ ภะราดร ดังที่อ่านกันโดยมาก. คำๆนี้สํสกฤตเปน ภฺราตฤภาว. ตัว ฤ ออกเสียงยากเราอ่านเปน ดร เสียงอย่างไทยๆเช่น

บิดร มารดร ก็ดีแล้ว. แต่ ภร ตัวควบนั้น ที่เราปล่อยตัว ร ไว้ก็เพราะอ่านผิดว่า ภะราดร ถ้าถูกบังคับให้อ่านว่า ภราดร ฉันนึกว่าตัว ร คงหลุดไปนานแล้ว เหลือเพียง ภาดร ซึ่งเรียกง่าย เข้าชุดกับ บิดร มารดร คือคำบาลีแปลงรูปเปนไทย นัยหนึ่งเอาแขกมานุ่งผ้า. การออกเสียงที่ต้องกระดิกลิ้นจัดนักนั้น เราไม่ถนัด. นับประสาแต่อะไร แม้ขนมปลากริม ยังเรียกขนมปากิม. หม่อมท่านวรรณไวทยากรถูกเรียกคุณพ้อยหนักกว่าหนัก. วันหนึ่งฉันเล่นกอลฟตีลูกไปดี เด็กที่ถือถุงมันคุ้นจนได้อภัยให้ล้น มันเห็นลูกลอยไปอย่างสะสวย มันก็ว่า "ตีคับทั้งกงทั้งไก." นี่แหละ เราจะใช้คำว่า ภราดร อย่างไรได้. เมื่อเรานึกว่า ภะราดร เราก็พอใช้ได้ แต่เมื่อรู้ว่า ภ กับ ร เปนตัวควบก็ควรจะตัด ร ทิ้งเสีย เหลือแต่ ภาดร เปนคำบาลี

รูปไทย. เมื่อจะพูดอย่าง Brotherhood ก็ใช้ว่า ภาดรภาพ ไม่ใช่ ภราตฤภาพ ภราดรภาพ หรือแม้ ภาติกภาพ อย่างภาษาบาลี. ต่อไปนี้ฉันจะใช้คำว่า ภาดรภาพ เพราะแม้แต่ลิ้นที่พูดตัวอักษรควบได้คล่องอย่างลิ้นฉัน ก็ว่า ภา ง่ายกว่า ภรา.

ภาดรภาพแห่งศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยเช่นออกซฟอดแลเคมบริชนั้น ไทยเราที่เปนศิษย์เก่ากลับจากเมืองอังกฤษแล้วมาอยู่เมืองไทยตลอดชีวิต ก็ได้ประโยชน์น้อยหน่อย ถ้ายิ่งหมกอยู่ในที่ลี้ลับก็ยิ่งไม่ใคร่เห็นผล. ถ้าอยู่ในที่ซึ่งมีวิสาสะกับคนมากๆ แม้ในกรุงเทพฯ นี้ก็ได้ประโยชน์ เพราะมีคนอยู่ในภาดรภาพเดียวกันหลายสิบคน. แต่ถ้าไปต่างประเทศจะเห็นประโยชน์มาก. ฉันพูดตามเอกชบี่เรียนซ์ของตนเองเมื่อเที่ยวเตร็จเตร่อยู่ในพม่าแลอิน-

เดียประมาณ ๖ เดือน พบปะกับคนที่มาจากมหาวิทยาลัยแม่ (คือเคมบริช) หรือมหาวิทยา-ลัยป้า (คือออกซฟอด) ก็รู้จักสนิทสนมกันได้เร็ว เร็วกว่าคนอังกฤษที่ไปด้วยกัน แต่หาได้อยู่ในภาดรภาพเดียวกันไม่. เหตุใดในเมืองต่างประเทศ ซึ่งเปนเมืองขึ้นของฝรั่ง เราผู้เปนคนต่างชาติจึงเข้ากลมเกลียวกับฝรั่งได้ดีกว่าบางคนที่เปนฝรั่งด้วยกัน. ตอบว่าเพราะภาดรภาพแห่งมหาวิทยาลัยนั้นเอง. ในเมืองพม่าแลอินเดีย มีข้าราชการจำแนกเปน ๒ พวก พวกเรียกว่าอยู่ใน Provincial Service ทำราชการประจำอยู่เฉพาะมณฑลเดียวพวกหนึ่ง. พวกอยู่ใน Indian Civil Service เรียกย่อว่า ไอ.ซี.เอส. ไม่จำเปนต้องอยู่เฉพาะมณฑล ตำแหน่งว่างที่ไหนอาจถูกย้ายไปอยู่ได้ทั่วอินเดีย พวกหนึ่ง. ท่านคงจะเห็นได้แล้วว่าผู้ที่ต้องอยู่เฉพาะที่ กับ

ผู้ที่ไปไหนไปได้นั้น โอกาสที่จะเลื่อนตำแหน่งผิดกันมาก. นอกจากนั้นผู้อยู่ใน Provincial Service ต่างว่าเปนนายเวรได้เงินเดือน ๔๐๐ รูปีออกกินเบี้ยบำนาญ. ผู้เข้ามาแทนถ้าเปนพวกเดียวกันก็จะได้เงินเดือนตามอัตราเดิม แต่ถ้าเปนพวก ไอ.ซี.เอส. จะได้เงินเดือน ๖๐๐ อย่างที่เราเรียกกันว่าเพิ่มค่าวิชานั้นเอง. การที่จะเข้าอยู่ใน ไอ.ซี.เอส. ต้องผ่านการสอบวิชายากที่สุดในเมืองอังกฤษ จึงเปนคนมาจากออกซฟอดแลเคมบริชเปนส่วนมาก. อนึ่งคนที่สอบไล่ได้ชั้นสูง ย่อมมีโอกาสดีที่จะได้รับตำแหน่งชั้นสูง เพราะฉนั้นในเมืองพม่าแลอินเดีย เมื่อขึ้นไปถึงตำแหน่งสูงๆ ก็มักจะเปนพวก ไอ.ซี.เอส. แทบทั้งนั้น. ภาคซึ่งภาพเช่นที่ว่านี้มิได้จำกัดอยู่เพียงมหาวิทยาลัยแม่เท่านั้น ถึงมหาวิทยาลัยบ้านก็เนื่องถึงกันได้ เปนต้นว่าที่เมืองหนึ่งใน

พม่า พอฉันไปถึงก็พบผู้ว่าราชการจังหวัดมาจากออกซฟอด ก็เปนอันว่าคุ้นกันง่ายอยู่ส่วนหนึ่งแล้ว มิหนำซ้ำเมื่อพบกันคราวแรกเขาก็บอกว่า เมื่ออยู่เบเลียล มีเพื่อนไทยคนหนึ่งชื่อวรรณไวทยากร. ฉันว่า อ้าว. น้องเมียฉันเอง. นี่แนะพี่สาวเขาอยู่นี่. ระหว่างที่ฉันอยู่ที่นั่น ผู้ว่าราชการจังหวัดคนนั้นเกือบจะเปนน้องเมียฉันอีกคนหนึ่ง จะซักถามไหว้วานอะไรหรือให้พาไปไหนได้หมด. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนี้ต่อไปข้างน่าก็จะมีภาตรภาพอย่างเดียวกัน แต่คงจะแคบกว่า เพราะอยู่ในประเทศนี้ประเทศเดียว จะหวังให้แผ่กว้างเหมือนออกซฟอดแลเคมบริชยังไม่ได้.

ที่เคมบริชดินเนอร์ที่เริ่มพูดเมื่อกี้นี้ ได้มีการดื่มให้พร มีโทสต์ตามลำดับ คือพระเจ้าอยู่หัว แล้วกิงยอช ผู้เปน พระเจ้าแผ่นดินที่

เคมบริชอยู่ แล้วถึงเคมบริช ซึ่งเปนโทสต์สำคัญในคืนนั้น ต้องเลือกผู้พูดดี แลดีนั้นแหมายความว่าสนุก. เคมบริชถูกโทสต์ไม่รู้ว่าเท่าไรๆ จนไม่มีอะไรจะพูด เพราะฉนั้นต้องอาศรัยติดตลกจึงจะฟังได้ แลธรรมเนียมการพูดต่อดินเนอร์ต้องติดตลกเสมอ. คืนนั้นเมื่อดื่มให้พรเคมบริชแล้ว ก็ถึงโทสต์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งฉันถูกเลือกให้พูด. ฉันพูดคืนนั้นมีคนฟังหลายสิบคนก็จริงอยู่ แต่ไม่ได้ส่งให้พิมพ์ในหนังสือข่าว นับว่าไม่แพร่หลาย แม้ผู้ที่ฟังคืนนั้นก็อาจลืมแล้วว่าพูดว่ากระไร เพราะฉนั้นถ้าจะซ้ำในที่นี้บ้างก็เห็นจะพอได้. อนึ่งคืนนั้นเปนเคมบริชดินเนอร์ ฉันจึงพูดออกชื่อแต่เคมบริช แต่ใจความนั้นถ้าจะเปลี่ยนชื่อเปนออกซฟอดก็ได้เหมือนกัน. เวลานี้ฉันพูดถึงออกซฟอดแลเคมบริช เพราะฉนั้นแม้เมื่อ



กล่าวความที่ซ้ำกับคราวก่อน ก็จะพูดออกชื่อทั้งสองมหาวิทยาลัยทีเดียว.

ออกซฟอดแลเคมบริชเปนมหาวิทยาลัยรุ่นเก่าที่สุดในโลก ไม่ใช่เก่าที่สุด แต่เปนรุ่นเก่าที่สุด. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่ในรุ่นใหม่ที่สุดในโลก. ออกซฟอดแลเคมบริชเก่าเพียงไหนแลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใหม่เพียงไหน ท่านอยากทราบเมื่อไรก็เปิดค้นได้ในหนังสือ แต่มีศักราชบางตัวซึ่งอาจเทียบกันได้ในทางที่ท่านไม่เคยนึก แลฉันก็ไม่เคยนึก แต่ถูกเกณฑ์ให้พูดคืนนั้น ไม่รู้จะเอาอะไรมาพูดถึงมหาวิทยาลัยของเราซึ่งปากยังไม่สิ้นกลิ่นน้ำนม ต้องตรองอยู่นานจึงนึกหาใจความมาพูดได้. ท่านต้องระลึกว่าน่าที่ของผู้กล่าวโทสต์เปนน่าที่ยกยอ แต่ถ้าจะเอามหาวิทยาลัยนี้ไปอวดโม้กับคนเคมบริชก็เสมอเอาเทวดาไปอวดพระอินทร์ พระอินทร์แก่ก็เทวดาเหมือนกัน.

กำเนิดดั้งเดิมของออกซฟอดแลเคมบริชนั้น สูญหายไปในความเก่าแก่ ไม่มีหนังสือเหลืออยู่เปนหลักฐาน. แต่ถึงไม่มีหนังสือที่เปนหลักฐานก็มีนิทานมาแทนจนยิ่งกว่าบริบูรณ์ ขาดอยู่แต่ว่าคนไม่ใคร่เชื่อเท่านั้น. ถ้าจะพูดตามหลักฐานที่มีหนังสือแน่นอน ก็มีประกาศของพระเจ้าเฮนรีที่ ๓ กำหนดระเบียบแลวินัยสำหรับนักเรียนทั้งออกซฟอดแลเคมบริช แลคอเลชต่างๆก็เกิดเนื่องๆกันมาตั้งแต่ครั้งนั้น. พระเจ้าเฮนรีที่ ๓ เสวยราชย์เมืองอังกฤษในร้อยปีที่ ๑๓ แห่งคฤสตศักราช. ในร้อยปีเดียวกันนั้น พ่อขุนรามกำแหงของเราเสวยราชย์กรุงสุโขทัย แลได้ทรงทำการอย่างหนึ่งเปนการริเริ่มจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือว่าได้ทรงคิดแบบหนังสือไทยเปนต้นเค้าหนังสือที่ใช้อยู่ในมหาวิทยาลัยนี้ จึงกล่าวได้อย่างหนึ่งว่าในร้อยปีที่มีหนังสือเปนหลัก

ฐานว่าออกซฟอดแลเคมบริชได้กำเนิดนั้น เรา ก็มีศิลาจาฤก เปนหลักฐานว่าหนังสือที่ใช้ในมหาวิทยาลัยของเราก็ได้กำเนิดเหมือนกัน. ความพยายามของฉันที่จะลากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถอยหลังไป ๗๐๐ ปีเศษ เพื่อจะให้มีอายุไล่เลี่ยเข้าไปกับออกซฟอดแลเคมบริชนั้น ได้เพียงเท่านี้เอง แต่ถ้าจะพูดอีกอย่างหนึ่งไซร้ มหาวิทยาลัย ทั้งสองนั้น เขาเก่า กว่า สมัยที่ เราเขียนหนังสือเปน ด้วยซ้ำ. ถ้าจะพูดกันเปนร้อยปีก็พอกล่าวว่าเขากับหนังสือที่เราใช้เกิดในร้อยปีเดียวกันได้. แต่ถ้าจะนับปีกันจริง ๆ เขาตั้งตั้งแต่พ่อขุนรามกำแหงยังไม่ประสูติด้วยซ้ำ หากท่านทรงจำเริญเปนผู้ใหญ่ทันคิดแบบ หนังสือได้ในร้อยปีเดียวกัน.

การเปนเช่นนี้มหาวิทยาลัยของเรา จะทนงตัวเปนผู้หลักผู้ใหญ่ก็ยังไม่ได้ แท้จริงศิษย์เก่า

เคมบริชที่ให้พรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคืนนั้น บางคนเปนศิษย์เคมบริชก่อนมหาวิทยาลัยนี้เกิดกว่า ๒๐ ปี ถ้าจะเทียบก็คือว่าหลานผู้ใหญ่ให้พรน้าทารก (Baby Aunt) นั่นเอง.

นี่แหละมหาวิทยาลัยทั้งสองของอังกฤษ กับมหาวิทยาลัยของเรามีอายุผิดกันประมาณ ๗๐๐ ปี. ถ้าเดินดูในออกซฟอดแลเคมบริช จะเห็นตึกรามเก่า ๆ ตั้งแต่ ๗๐๐ แล ๖๐๐ ปีลงมา ซึ่งเขาสงวนไว้ให้เก่า ไม่เอาปูนสิเมนต์ไปฉาบให้ใหม่เปนอันขาด. ความรื่นรมย์ในของเก่านั้นเปน tradition ซึ่งรักษาไว้อย่างแข็งแรง จนชั้นคั่นกระไดหินซึ่งกร่อนจนเดินไม่ใคร่ถนัด ก็ปล่อยให้กร่อนอยู่อย่างนั้น. ที่คอเลชของฉันมีสนามหญ้าใหญ่ซึ่งรักษาไว้เรียบที่สุด. มีเรื่องว่าคนมาจากอเมริกาคนหนึ่งเดินดูเห็นสนามหญ้างาม ก็ทักว่าสนามนี้ดีจริง ไม่เคยเห็น

สนามที่ไหนดีอย่างนี้ ผู้ที่พาเดินดูตอบว่า แน่ละซี. สนามนี้มีมา ๖๐๐ ปีแล้ว ทวีปอเมริกาพึ่งจะพบเมื่อเร็วๆ นี้เอง ยังไม่มีเวลาจะมีสนามอย่างนี้ได้. ฉันจะมาเล็กเชอร์วันนี้ มาถึงตึกนี้ก็ขึ้นบันไดทำด้วยหินปลอม คือ หิน ทำด้วยปอตแลนด์ซีเมนต์ แลปอตแลนด์ซีเมนต์พึ่งจะเกิดขึ้นในโลก ๑๐๐ ปี เท่านั้นเอง ยังมี tradition ไม่ได้. ออกซฟอดแลเคมบริชได้ให้กำเนิดความเปนนักปราชญ์แก่คนมีชื่อเสียงทั่วโลกหลายร้อยปีก่อนที่ไทยเรามีความคิดว่าจะมาสร้างกรุงเทพฯ ที่บางกอก. เรายังไม่มีเวลาที่จะให้กำเนิดแก่นักปราชญ์ในทางวิทยาศาสตร์แล ศิลปศาสตร์ แต่เราคงจะมี เบ็นยอนซัน มิลตันแล ไบรอน ของเรา, นิวตัน แล ดาวินของเรา, ในเวลาข้างน่า จะช้าหรือเร็วก็แล้วแต่ว่ารัฐบาลจัดมหาวิทยาลัยนี้อย่างไร แต่คงจะต้องมีเปนแน่.

ข้อที่ออกซฟอดแลเคมบริชเปนมหาวิทยาลัยเก่านั้น มิได้หมายความว่ามีความเปนไปอย่างโบราณ แลที่ว่าจุฬาลงกรณ์เปนมหาวิทยาลัยใหม่นั้นเล่า ก็มิได้หมายความว่าเปนทารก. มหาวิทยาลัยเก่ายังออกน่านำทางในเรื่องความรู้อันไม่ล้าหลังอยู่เสมอ แลมหาวิทยาลัยใหม่ไม่เอากำเนิดเปนทารก ย่อมเปนผู้ใหญ่ตั้งแต่ปฏิสนธิทีเดียว เพราะเห็นตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยที่เก่ากว่า อาจรับเอาแบบอันจำเริญแล้วมาใช้ แลสามารถตั้งความมุ่งหมายแลดำเนินการให้สู่ความสำเร็จประสงค์ของตน. ออกซฟอดแลเคมบริชอาจสอนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มาก แต่ในทางการบางอย่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต้องสอนตัวเอง เพื่อสบความสำเร็จประสงค์ที่กล่าวแล้ว. เราควรจะตั้งความหวังไว้ว่า เมื่อมหาวิทยาลัยนี้ได้รับความ

สอนจากออกซฟอดแลเคมบริชแล้ว ต่อไปภายน่าจะมีความรู้กะรับสอนออกซฟอดแลเคมบริชบ้างบางส่วนบางประการ เพราะเหตุว่าเราทำการสืบสวนความรู้ในภูมิประเทศต่างกัน อาจได้ความรู้บางอย่างอันจะค้นคว้าไม่ได้ในยุโรป เหมือนดังหมอยี่ปุ่นค้นได้ความรู้สำคัญในเรื่องโรคเบอรีเบอรี เพราะหมอคนนั้นประจำอยู่ในกองทัพเรือยี่ปุ่น อันเปนทัพเรือใหญ่ทัพเดียวในโลกนี้ซึ่งคนกินเข้า. อนึ่งมีหมอจีนคนหนึ่ง นักเรียนรุ่นเดียวกับฉัน เคยเรียกกันว่า ตึ๊ก ขึ้นชื่อว่าเปนผู้มีความรู้กว้างกว่าใคร ๆ ในเรื่องกาฬโรค เพราะเมืองเขาเปนบ้านของหนูชนิดหนึ่ง ซึ่งเปนบ่อเกิดของโรคชนิดนั้น. ข้อที่คนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะมีความรู้นำโลกในวิชาบางอย่างบางประเภทนั้นคงจะยังไม่มีในอายุคนรุ่นเรา หรือแม้รุ่นน่า แต่นั่นมิใช่เหตุกีดกันมิให้ตั้งความหวังเช่นที่ว่านั้น.

ที่นี้จะกล่าวถึงออกซฟอดแลเคมบริชอนุสนธิ คำที่จำนำไว้. แต่เรื่องของออกซฟอดแลเคม-บริชมีให้พูดได้มากมาย ถ้าจะเขียนพิมพ์เปน เล่มสมุดก็แทบจะเต็มตู้ จำต้องเลือกคัดมา กล่าวให้พอควรแก่เวลา แลใจความที่จะนำมาพูดนี้ ถ้าฉันพูดเองก็ไม่ขลัง จะพูดตามคำของ โปรเฟสเซอร์ดิเบลิอุซ อาจารย์ภาษาอังกฤษใน มหาวิทยาลัยแห่งเบอร์ลิน. อาจารย์ผู้นั้นเขียน สมุดเล่มหนึ่งเรื่องประเทศอังกฤษ เปนภาษา เยอรมันไว้สำหรับเยอรมันอ่าน, ไม่ใช่เขียน สำหรับให้อังกฤษอ่าน. ในคำนำภาษาเยอรมัน กล่าวว่า ความคิดที่จะแต่งหนังสือนั้นเกิดขึ้น ในคราวสงคราม ข้อที่บังคับใจให้แต่ง ก็คือ ความรู้สึกว่าชนชาติหนึ่งทำการเต็มสามารถใน การเขี้ยวฆ่าชนชาติอื่น ซึ่งไม่รู้เลยว่ามีความ เปนไปอย่างไร. ถ้าจะพูดอีกทางหนึ่งหนังสือ

นั้นเปนความพยายามที่จะให้เยอรมันรู้จักอังกฤษ เหตุฉนั้นถึงจะเปนหนังสือที่ได้กำเนิดเพราะสงคราม ก็ควรนับเปนหนังสือซึ่งมีผลไปในทางที่จะให้ไม่มีสงครามในภายน่า เพราะถ้าชนสองชาติรู้จักแลนับถือกันแล้ว ก็ย่อมจะมีใจชวนวิวาทกันน้อยเข้า. ใจความที่ฉันจะกล่าวต่อไปนี้เปนตอนที่โปรเฟสเซอร์ ดิเบลิอุซ กล่าวถึงออกซฟอดแลเคมบริช แต่ฉันตัดตอนที่กล่าวถึงตำนานแห่งมหาวิทยาลัยทั้งสองเสีย มิฉนั้นจะทำให้ยาวเกินไป.

โปรเฟสเซอร์ดิเบลิอุซกล่าวว่า มหาวิทยาลัยทั้งสองนั้นเปนศึกษาสถาน ซึ่งชนทั้งปวงย่อมนับถือเปนอย่างสูงก็จริงอยู่ แต่มิใช่สำนักสำหรับศึกษาวิชาการงานโดยเฉพาะ เปนต้นว่าวิชากฎหมาย เมื่อเรียนในมหาวิทยาลัย แล้วต้องเข้า

สอบได้รับอนุญาตจากสมาคมกฎหมายอีกชั้นหนึ่ง หมอยาก็ต้องไปฝึกหัดในโรงพยาบาล ผู้จะเปน นักบวชก็ต้องให้สังฆราชเปนผู้ให้อุปสมบท ฉนี้ เปนต้น. โปรเฟสเซอร์ดิเบลิอุซกล่าวเปรียบ ออกซฟอดแลเคมบริช กับมหาวิทยาลัยเยอรมัน ว่า มหาวิทยาลัยเยอรมันตั้งหลักความมุ่งหมาย คือจะฝึกสอนคนให้เปนนักปราชญ์แลให้เปนคน สามารถในวิชาชีพ. ออกซฟอดแลเคมบริช ตั้งหลักความมุ่งหมายคือจะฝึกให้คนเปนเยนตุล- แมน. ที่กล่าวนี้ไม่ได้หมายความว่านักปราชญ์ แลผู้สามารถทางวิชาชีพไม่เกิดในออกซฟอดแล เคมบริช แลเยนตุลแมนไม่เกิดในมหาวิทยาลัย เยอรมัน. อันที่จริงย่อมเกิดด้วยกันทั้งสองอย่าง ทั้งสองแห่ง ที่เขากล่าวก็เพียงว่าความมุ่งหมาย ที่เปนรากเง่าผิดกันเท่านั้น.

เหตุที่ออกซฟอดแลเคมบริชเปนสำนักศึกษา

สำคัญก็เพราะเดิมเปนที่นิยมของชนชั้นที่มีศักดิ์มีอำนาจ เพราะฉนั้นกระเดียดจะเปนไปข้างคอนเซอวตีฟ. นักเรียนในมหาวิทยาลัยย่อมถูกล้อมด้วยขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ในหออันสง่าด้วยอาร์คิเตกเชอร์โบราณก็ดี บนผนังอันแขวนรูปศิษย์เก่าซึ่งภายหลังเปนปราชญ์มีนามโด่งดังไปในโลกก็ดี ในบริเวณซึ่งบุคคลรู้สึกเหมือนว่าหายใจอากาศอย่างเดียวกับที่ปราชญ์เลื่องชื่อเคยหายใจก็ดี เครื่องแต่งกายอย่างเก่าซึ่งสวมนอกเสื้อผ้าสมัยใหม่ก็ดี กิจวัตรอย่างโบราณ เปนต้นว่าตื่นเช้าต้องลงโบสถ์ แล้วกินเข้าพร้อมกันในหอกิน ก่อนลงมือกินต้องมีคำกล่าวสรรเสริญพระเจ้าเปนภาษาลาติน ต้องกลับเข้าที่อยู่ไม่เกิน ๒ ยาม ค่ำแล้วจะออกนอกคอเลชหรือที่อยู่ต้องสวม Cap and gown เปนต้น เหล่านี้เปนประเพณีวัด อันเปนประเพณี



เดิม จำเปนต้องรักษาไว้เพื่อความมั่นคงในขนบธรรมเนียม แต่ประเพณีนั้นๆ ก็หากีดกันความสนุกรื่นเริงไม่. นอกจากการเรียน นักเรียนโดยมากย่อมหมกมุ่นในการเล่น คือ แข่งเรือ คริกเก็ต ฟุตบอลทั้ง๒ชนิดเปนต้น แลคนมีฝีมือเข้าเล่นแทนคอเลชแลแทนมหาวิทยาลัยนั้น ย่อมเปนคนมีหน้าตาเปน Heroes ของคนทั้งหลาย. นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเปนนายทหาร มีโอ.ตี.ซี. คือ Officers Training Corps ซึ่งฝึกนายทหารออกมาใช้ในคราวสงครามได้จริงๆ แลเปนวิธีการซึ่งช่วยกองทัพบกได้. วิธี โอ.ตี.ซี. นี้น่าหวังว่าจะมีในเมืองเรานี้สักสมัยหนึ่ง. ส่วนในทางพูดจาฝึกหัดแสดงโวหารก็มียูเนียน คือสมาคมดีเบต แลดีเบตนั้นย่อมจะทราบกันอยู่แล้วว่าฝึกฝนปัญญาให้เฉียบแหลม ให้นึกคล่องพูดคล่อง เปนประโยชน์แก่ผู้จะไปเข้าปาลิเมนต์

ในภายน่า แต่ไม่ใช่เท่านั้น ความช่วยให้คิดคล่อง แลคล่องในการแสดงความคิดออกมาเปนวาจาให้คนอื่นเข้าใจนั้น ย่อมเปนประโยชน์แก่คนทั่วไป. นี่แหละ ในอากาศของมหาวิทยาลัย ซึ่งมากไปด้วยการเล่น ด้วยการสมาคม ด้วยวินัย ด้วยความชื่นชมในชาติบ้านเมือง แลด้วยความอยู่ดีกินดีเช่นนี้ คนหนุ่มอังกฤษเรียนใช้กำลังกายแลกำลังปัญญาในส่วนที่ตนเปนหน่วยหนึ่งในประชุมชน เรียนรู้จักคนแลบังคับคน เรียนคิดเพื่อความเปนไปดีแก่บ้านเมือง เรียนรู้สำนึกตนเองว่าซิวิไลส์, ว่าเปนอังกฤษ แลว่าเปนเจ้าโลก. นอกจากนี้ถ้าจะเรียนวิชาด้วยก็มีโอกาสบริบูรณ์ที่จะเรียนได้ คือมีเล็กเชอร์ มีครู แลมีการสอบไล่เปนต้น. เมื่อมหาวิทยาลัยได้ฝึกหัดนักเรียนให้เปนคนชนิดที่บ้านเมืองต้องการแล้ว ก็ถือกันว่ามหาวิทยาลัยได้ทำการเต็ม

ตามน่าที่. นั่นแหละเปนหัวข้อใหญ่ใจความ ไม่ใช่การเรียนเท่านั้น.

ในการสร้างเยนุตลแมนนั้น มีเครื่องมือสำคัญอยู่สองอย่าง คือความอยู่ร่วมกัน เรียกว่า Corporate life อย่างหนึ่ง การเล่นอย่างหนึ่ง.

ในเรื่อง Corporate life นั้น ควรจะชี้แจงสักหน่อย เพราะพวกที่เคยอยู่มหาวิทยาลัยชนิดอื่น ๆ ไม่เข้าใจวิธีในออกซฟอดแลเคมบริชก็มี. ฉันเคยฟังจากพวกน้องเมียที่เปนปริญญามาจากมหาวิทยาลัยอเมริกันบางคน ไม่เข้าใจรูปการของออกซฟอดแลเคมบริช แลฉันก็ไม่ใคร่เข้าใจรูปการในมหาวิทยาลัยอเมริกันเหมือนกัน. มหาวิทยาลัยทั้งหลายไม่ว่าในประเทศใดอาจจำแนกได้เปน ๒ ประเภท. เรียกว่า Unitary คือมีหน่วยเดียว ถ้าจะเปรียบก็เหมือน Kingdom ประเภทหนึ่ง. Federal คือต่างคนต่างอยู่เปนหน่วย ๆ แต่รวมกันเปนหน่วยใหญ่อีกชั้นหนึ่ง

ถ้าจะเปรียบก็เหมือน Empire ประเภทหนึ่ง. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเข้าประเภท Unitary คือมีหน่วยเดียว. ออกซฟอดแลเคมบริชมีคอเลชต่าง ๆ เปนหน่วยเล็ก คอเลชเหล่านั้นรวมกันเปนมหาวิทยาลัยคือหน่วยใหญ่. นักเรียนทั้งหลายมีสังกัดอยู่คอเลชนั้นคอเลชนี้ แต่เปนนักเรียนของมหาวิทยาลัยด้วยกันทั้งหมด. นักเรียนเช้ามาเย็นกลับที่ออกซฟอดแลเคมบริชไม่มี ต้องอยู่ประจำในคอเลช หรือในที่ซึ่งคอเลชจัดให้ทั้งนั้น. แม้คนที่บ้านพ่อแม่อยู่ในเมืองออกซฟอดหรือเมืองเคมบริช ถ้าเข้าเปนนักเรียนมหาวิทยาลัย ก็ต้องเข้าอยู่ในคอเลช เหมือนคนบ้านอยู่ข้างวัด ถ้าบวชก็ต้องไปอยู่วัดฉนั้น. ที่เรียกว่า Corporate life นั้น คือรวมกันอยู่ในคอเลช นักเรียนทุกคนอยู่ปะปนกับคนอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน แม้จะต่างคน

ต่างมีห้องก็อยู่โดดเดี่ยวไม่ได้ ไม่ช้าก็มีกิริยาอาการแลความประพฤติอย่างออกซฟอดหรือเคมบริช เขานิยมหรือไม่นิยมกันอย่างไร ก็นิยมหรือไม่นิยมไปด้วย ดูดดื่มเอา tradition เข้าไว้ แสดงนิสัยให้เห็นว่ามิใช่ง่ายเฮฮาในสิ่งเล็กน้อย แต่มีสติยับยั้งในสิ่งใหญ่ ๆ. ถ้ามีกิริยาหรือความประพฤติอันแปลกเหล่า ไม่ช้าก็หมดไปเอง เกิดเปนมนุษย์ชนิดที่เรียกเยนเติลแมนดังประสงค์.

ส่วนการเล่นนั้นเล่า ก็ให้ผลในทางเดียวกัน แต่การเล่นนั้นมิใช่กายบริหารหรือฝึกซ้อมให้เกิดกำลังกาย เปนการเล่นรวมหมู่โดยมาก. การเล่นเฉพาะตัวเปนต้นว่า Gymnastics นั้นเปนของไม่สำคัญ ถึงแม้มวยแลแทงดาบซึ่งยังนิยมกันอยู่ ก็นับว่าสำคัญชั้น ๒. การเล่นที่อังกฤษแท้นั้น คือการแข่งขันพวกต่อพวก คือ

ตีกันเชียงเรือยาว คริกเก็ต แลฟุตบอลเปนต้น. คนที่เลือกเปนชุดเอกในการเล่นแต่ละอย่างๆ ของคลับ ของคอเลช แลของมหาวิทยาลัยนั้น เลือกกันอย่างจริงจัง ไม่ใช่เลือกเผินๆ มิฉนั้นเอาดีไม่ได้. การเล่นชนิดเหล่านั้นเปนโรงเรียนสำคัญของอังกฤษให้ผล คือทำให้กายแขงแรง แล้วผึกหัดตามวินัยอันเคร่งครัด จนอาจเบ่งความสามารถทั้งกายแลใจให้รวมกันแน่วอยู่ในความประสงค์อันเดียวในขณะที่เล่นนั้นได้. การเล่นเปนเหล่า คือทีมนั้น สอนผู้เล่นให้นับถือพวกฝ่ายโน้น ถึงแม้จะเอากำลังทุกหุนที่มีในตัวใส่เข้าไปหมดเพื่อจะเอาชนะ ก็ไม่เอาเปรียบในทางที่ไม่เปนธรรม. ถ้าชนะก็ไม่แสดงอาการรื่นเริงข่มผู้แพ้ ถ้าแพ้ก็ไม่มีน้ำใจอย่างคนจะผูกคอตาย ย่อมนึกหมายชนะในคราวน่าต่อไป. ที่กล่าวนี้ คือ Sportsmanship เปนผลที่หนึ่งของการเล่น

ชนิดที่กล่าวนี้ แต่ยังไม่หมด ยังมีผลที่สองอีก คือว่าการเล่นในทีมนั้นสอนคน อย่างที่ไม่มีสิ่งอื่นจะสอนได้ให้รู้จักเปนหน่วยในความสำเร็จของเหล่า ไม่ให้รู้สึกตนว่าเปนเอกชน ให้รู้สึกว่าเปนส่วนหนึ่งของทีม เปรียบเหมือนว่าเปนเท้าขวาจะเล่นฟุตบอลโดยที่ตาไม่เห็น หูไม่ได้ยิน เท้าซ้ายไม่ได้ช่วยยันแลพาวิ่ง แลมันสมองไม่ได้บอกให้หลบหลีกนั้นไม่ได้. เหตุฉนี้คนที่ได้ฝึกหัดเล่นในทีมแล้วในภายน่าจึงเปนคนมีประโยชน์ในราชการ ในปาลิเมนต์ในกรรมการในบริษัท แลในการงานต่างๆ ซึ่งต้องรวมกันเข้าหรือซึ่งบุคคลคนหนึ่งก็หน่วยๆหนึ่งในหมู่เท่านั้น. ในการเล่นชนิดต่างๆ ที่ว่านี้ มีหัวใจอยู่ที่ผู้นำคือกัปตัน. กัปตันต้องสามารถเลือกคนเอกๆ มารวมกันได้ในทีม ต้องรู้จักความเหมาะของคนๆหนึ่งที่จะวางไว้ในตำแหน่งไหน แลเมื่อจัดทีม

แล้วต้องคุมให้อยู่ ต้องบังคับบุคคลอย่างดิกเตเตอร์บังคับ ผู้บังคับแลผู้ถูกบังคับต้องมีศรัทธาต่อกัน ฉนี้จึงจะสำเร็จได้. ฉันไม่ได้กล่าวว่าผู้เปนกัปตันทุกคนจะเปนหัวน่าการงานต่อไปภายน่า แต่อาจกล่าวได้ว่าตำแหน่งกัปตันก็เทียบกับตำแหน่งเปรเมีย นายกกรรมการแลตำแหน่งหัวน่าหมู่ในวงการอื่นๆ นั้นเอง. กัปตันฟุตบอลของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเวลานี้ ชื่อ ม.ร.ว. ปราณเนาวศรี กัปตันของมหาวิทยาลัย ชื่อหม่อมเจ้ารัชฎาภิเศก กัปตันของกระทรวงธรรมการ ชื่อเจ้าพระยาธรรมศักดิ์ กัปตันของราชการสยามชื่อพระยาพหล เหล่านี้กัปตันตามวงการที่แคบแลกว้างเปนลำดับไป. กลับไปพูดถึงเมืองอังกฤษ อาจกล่าวได้ว่า คุณสมบัติซึ่งประเทศของเขาต้องการนั้น อาจฝึกซ้อมได้ตามวินัยในสนาม คริกเก็ตแล ฟุตบอล



ในเรือกันเชียง แลในสนามเล่นอื่นๆ สมดังคำที่เว็ลลิงตันกล่าวว่า การรบชนะนโปเลียนนั้น ไม่ได้ชนะที่วอเตอลู แท้จริงชนะจากสนามเล่นแห่งโรงเรียน หมายความว่าเหตุที่ชนะนั้นคือคุณสมบัติที่ได้มาจากสนามเล่นแห่งโรงเรียนทั้งนั้น.

อาจารย์เยอรมันที่ออกชื่อมาแล้วกล่าวเทียบมหาวิทยาลัยเยอรมันกับออกซฟอดแลเคมบริชอีกตอนหนึ่งว่า มหาวิทยาลัยทั้งสองประเทศซึ่งแต่ก่อนมีความมุ่งหมายแผกเพี้ยนกันมากนั้นในสมัยนี้ต่างก็มีความเปลี่ยนแปลงไปโดยประการที่เอนไปข้างจะเข้าร่วมทางกัน เปนต้นว่าภายใน ๘๕ ปีนี้ ออกซฟอดแลเคมบริชเพ่งในทางวิชาสมัยใหม่มากกว่าแต่ก่อน แลสมัยนี้มหาวิทยาลัยเยอรมันเพ่งไปในทางที่จะฝึกหัดคนทำนองออกซฟอดแลเคมบริชมากขึ้น แต่ถึง

กระนั้นความแผกเพี้ยนก็ยังมีอยู่ จะว่าต่างฝ่ายต่างโอนเข้าหากันจนร่วมทางเดินแล้วก็ยังไม่ได้. ถ้าจะกล่าวแสดงความแผกเพี้ยนที่ว่านี้ ก็ต้องกล่าวว่ามหาวิทยาลัยเยอรมันมุ่งไปทางเดียว คือพยายามจะฝึกฝนนักเรียนให้มีความรู้ แลตั้งหน้าทำอยู่เฉพาะเท่านั้น. ข้อที่ว่านักเรียนควรจะมีกำลังกายแขงแรงนั้น มหาวิทยาลัยเยอรมันก็เห็นด้วย. ข้อที่ว่านักเรียนควรฝึกตนเปนหน่วยหนึ่งในหมู่ เพื่อจะได้เปนผู้สามารถทำการงานในหมู่ในคณะนั้นก็เห็นด้วย แต่มิใช่น่าที่ของมหาวิทยาลัยที่จะให้ความฝึกหัดแก่นักเรียนในทางนั้น มหาวิทยาลัยมีน่าที่จะให้ความรู้อย่างสูง แลเมื่อให้สำเร็จแล้วก็หมดน่าที่. ส่วนออกซฟอดแลเคมบริชนั้น ปฏิบัติตามความต้องการของชาติในข้อที่ว่าให้ฝึกหัดคนทั้งคน ไม่ใช่ฝึกหัดเฉพาะมันสมองเท่านั้น. อังกฤษต้องการคนให้

มีทั้งกำลังปัญญาแลกำลังกาย แลให้มีความสามารถที่จะเปนหน่วยหนึ่งในคณะ. ความมุ่งหมายซึ่งกว้างขวางเหลือเกินเช่นนี้ จะทำให้สำเร็จบริบูรณ์ทุกสู่ทุกทางก็ย่อมจะไม่ได้. ที่กล่าวนี้ใครอย่าเข้าใจเปนอันขาดว่าออกซฟอดแลเคมบริชไม่ใช่สำนักวิชาชั้นเลิศ. ถ้าใครขืนเข้าใจเช่นนั้นแก็ต้องนึกว่าอังกฤษเปนชาติไม่มีความรู้ ซึ่งเปนความนึกอันจะหาอะไรผิดยิ่งกว่านั้นยาก. ออกซฟอดแลเคมบริชมีอินฟลวนซ์กว้างไปในการศึกษาของอังกฤษ แผ่ไปในมหาวิทยาลัยรุ่นใหม่ แลแผ่ไปในโรงเรียนทั้งหลายทั้งในประเทศนอกประเทศแลต่างประเทศ จนถึงในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของเรานี้ก็มีบ้าง.

ตามที่ได้อ้างคำซึ่งอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเยอรมันกล่าวมาแล้วว่า ออกซฟอดแลเคมบริชเปนศึกษาสถานซึ่งมีการสอนคนให้เปนเยนตล-

แมนเปนความมุ่งหมายส่วนใหญ่ การสอนให้เปนผู้ทรงไว้ซึ่งความรู้เปนความมุ่งหมายรองลงไปนั้น อาจกล่าวได้อีกเกาะหนึ่งว่าความรู้เปนคุณสมบัติของเยนตลแมน เมื่อจะฝึกหัดเยนตลแมนก็ต้องเอาความรู้มาสอนด้วย. การกล่าวเช่นนี้ดูเหมือนพูดเอาหลังออกหน้า แต่จะติว่าไม่ดีลอยๆ ก็ไม่ได้. ออกซฟอดแลเคมบริชเคยถูกติว่านักเรียนมัวพะวงแต่การเล่น มีน้อยคนนักที่ได้วิชาเต็มที่ซึ่งควรได้จากมหาวิทยาลัย. คำหนิข้อนี้ออกซฟอดแลเคมบริช ก็ย่อมทราบแลใน ๔๐ ปีมานี้ก็ได้จัดการสอนวิชาให้สมสมัย แต่การฝึกเปนเยนตลแมนก็ยังคงอยู่อย่างแต่ก่อน. การเล่นอย่างอังกฤษนั้น มิใช่มีประโยชน์แต่เฉพาะผู้เล่น ย่อมเปนประโยชน์ในการหว่านสปอตซแมนชิปในประชุมชนทั่วไป. การหัดเล่นเกมส์ต่างๆ นั้นไม่สู้ยาก หัดกันไม่ช้า

ก็พอเล่นไปได้ แต่ที่จะหัดให้มีสปอตซแมนชิ-
นั้นกินเวลานานนัก เพราะสปอตซแมนชิปนั้น
ไม่ใช่แต่จะควรมีในตัวผู้เล่นเท่านั้น ต้องมี
ในตัวผู้ดูแลในหมู่ผู้ดูด้วย. ผู้เล่นต้องเปน
สปอตซแมนก่อน ผู้ดูจึงจะเปนได้. ในประเทศ
ใดผู้เล่นยังไม่เปนสปอตซแมน ผู้ดูในประ-
เทศนั้นก็ยังไม่เปนสปอตซแมน ประโยชน์
แห่งสปอตซแมนชิปก็ยังไม่เกิดในประเทศนั้น.
ประเทศใดผู้ดูเปนสปอตซแมนแล้ว ถ้าผู้
เล่นคนใดไม่เล่นอย่างสปอตซแมน ก็จะเปน
อลัชชีในหมู่ผู้เล่นด้วยกัน แลในหมู่ผู้ดูด้วย.
สโมสรไหนขึ้นคบผู้เล่นชนิดนั้นไว้ สโมสรนั้น
ก็จะเปนอลัชชีด้วยเหมือนกัน.

เมื่อพูดถึงความข้อนี้ก็อยากจะพูดเปนพังเพย
สอดเข้ามาเปนปัญหาปรารภว่า ในประเทศเรานี้
ผู้เล่นเปนสปอตซแมนทั่วๆ ไปหรือยัง ผู้ดู

เปนหรือยัง. การเล่นชนิดที่จะเปน test ให้ตอบปัญหานี้ได้ก็คือฟุตบอล. ขอให้ท่านทั้งหลายนึกแลตอบในใจของท่านเอง.

ย้อนกลับไปพูดถึงข้อที่อาจารย์เยอรมันกล่าวว่า ออกซฟอดแลเคมบริชมีเครื่องมือ ๒ อย่างในการฝึกหัดเยนตลแมน คือ ๑. การอยู่ร่วมกัน ๒. การเล่นต่างๆนั้น เครื่องมือทั้ง ๒ อย่างที่ว่านี้ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของเราต้องการหรือไม่. ถ้าต้องการ มีแล้วหรือยัง มีพอหรือยัง. เครื่องมือชนิดที่ ๑ คือการเล่นนั้นฉันสังเกตว่ามีบ้างแล้ว แต่ยังมีน้อย เพราะนอกจากลอนเต็นนิส ซึ่งไปเข้าแข่งขันชนะเลิศในลอนเต็นนิสสมาคมแล้ว ก็ไม่ค่อยเห็นเล่นเกมส์ออกแขกที่ไหน ดูเหมือนจะเคยเล่น Rugger กับทีม ๒ ของ สปอตส์คลับสักหนสอง

หนเท่านั้น. ที่เปนเช่นนี้ฉันนึกว่าเปนด้วยเหตุ ๒ ประการ ประการที่ ๑ เพราะว่าในเมืองเรานี้คนที่เห็นประโยชน์ในการเล่น แลในสปอตซ-แมนชิปยังมีน้อย. แลเรายังจนเกินที่จะมีการเล่นแพร่หลาย มหาวิทยาลัยจึงไม่ค่อยมีโอกาศจะเล่นออกแขกกับใครได้. ประการที่ ๒ มหาวิทยาลัยนี้นักเรียนโดยมากเช้ามาเย็นกลับ จะฝึกซ้อมการเล่นให้เหมือนศึกษาสถานที่นักเรียนนอนค้างก็ไม่ได้. ในเมืองอังกฤษนักเรียนถูกบังคับให้เล่นแต่เมื่ออยู่โรงเรียน ครั้นเล่นเปนก็นิยมการเล่น เมื่อไปถึงมหาวิทยาลัยไม่ถูกบังคับ ก็มีความนิยมติดตัวไป ถึงตัวเองจะไม่เก่งกาจ ความนิยมนั้นก็ยังมีอยู่.

ข้อนี้นำไปถึงเครื่องมือชนิดที่ ๒ สำหรับฝึกหัดเยนตลเมน ตามวิธีของออกซฟอดแลเคม-บริช คือการอยู่รวมกัน นัยหนึ่งนักเรียนนอน

ค้างทั้งหมด. ประโยชน์ของการจำวัสสา (เรียกจำวัสสายังไม่ถูก เรียกจำเทอมเห็นจะพอไปได้) อยู่ในมหาวิทยาลัยนั้นคงจะไม่มีใครสงสัย แต่การจำเทอมนั้นต้องการทรัพย์ ๒ ทาง คือมหาวิทยาลัยต้องมีทรัพย์พอจะรับนักเรียนได้ทางหนึ่ง นักเรียนหรือผู้ปกครองต้องมีทรัพย์พอจะเสียให้มหาวิทยาลัยทางหนึ่ง.

ยกทางที่ ๒ ขึ้นพูดก่อนเพราะพูดได้สั้นๆ นักเรียนที่นั่งฟังอยู่นี่ ลองนึกถึงตัวเองแลถึงเพื่อนๆว่า ถ้ามาจำเทอมอยู่ในมหาวิทยาลัย ต้องเสียค่าเช่าห้อง ค่ากินอย่างน้อย ๓ มื้อ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าซักผ้า ค่าเล่น คือบำรุงสโมสรเปนต้น ตกเปนเงินต่างว่าเดือนละ ๖๐ บาท จะมีเงินเสียกี่คน จะมีมากพอที่จะให้มหาวิทยาลัยจัดให้นักเรียนจำเทอมตามควรแก่ฐานะแห่งบุคคลผู้มีเกียรติเปนนิสสิตมหาวิทยาลัยได้หรือไม่. ที่

ว่าเดือนละ ๖๐ บาทนั้นฉันว่าเอง คนอื่นๆ มักจะว่าประมาณสูงเกินไป แต่ฉันนึกว่าลองคิดให้เลอียดเถิด ถ้าจะต่ำกว่าเดือนละ ๖๐ บาทก็ต่ำไม่ได้มาก ถ้าต่ำเกินไปก็จะไม่ได้ประโยชน์จริง ๆ ในทางสมาคม.

ในเวลานี้นิสสิตจำเทอมอยู่ในมหาวิทยาลัยนี้ก็มีบ้างแล้ว คือพวกที่อยู่ประจำในหอวังแลหอใหม่. ที่ออกซฟอดแลเคมบริช นิสสิตที่ใช้จ่ายกลาง ๆ กระเดียดไปข้างมัธยัตนั้น เมื่อหักค่าใช้จ่ายแรกเข้าแลค่าใช้จ่ายพิเศษแล้ว เสียเงินปีหนึ่ง ๓ เทอม ประมาณ ๒๕๐ ปอนด์. นิสสิตในมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ที่อยู่หอวังแลหอใหม่เสียเงินประมาณ ๑ ใน ๑๐ ที่เสียที่ออกซฟอดแลเคมบริช แต่ถึงกระนั้นหอ ๒ หอยังมีที่ว่างกว่าครึ่ง เพราะในปีสองปีที่การเงินอัตคัดนี้ นิสสิตที่เคยอยู่ประจำทนเสียเงินไม่ได้ต้องกลับบ้าน

กันมาก. การอยู่กินในหอ ๒ หอนั้นยังห่างไกลกับที่ควรในมหาวิทยาลัยมาก แต่ถึงกระนั้นนักเรียนของเราก็ทนเสียเงินไม่ใคร่ได้เสียแล้ว. ทั้งนี้ไม่ใช่ความผิดของมหาวิทยาลัยหรือของนิสสิต เปนเพราะบ้านเมืองเรายังไม่พร้อมที่จะเอาอย่างมหาวิทยาลัยชั้นสูงของอังกฤษได้.

ส่วนที่ว่ามหาวิทยาลัยต้องมีทรัพย์พอที่จะจัดรับนักเรียนได้นั้น ทรัพย์อันเปนส่วนที่เห็นได้ง่ายว่าต้องการก็คือที่อยู่. ในมหาวิทยาลัยนี้มีที่อยู่สำหรับนิสสิตราว ๑๐๐ คน แทนที่จะมีสำหรับหลายร้อยคน แลหอ ๒ หอนั้นพูดกันตรง ๆ ยังเปนการกระท่อมห้อมห่ออยู่มาก. มหาวิทยาลัยไม่ควรจะจัดที่อยู่ให้มากขึ้น แลให้ดีขึ้น เมื่อยังไม่มีนักเรียนร่ำรวยพอจะมาอยู่ให้เต็มที่ได้. ต่อไปภายน่าเมื่อมีนิสสิตมากคนร่ำร้องจะขอมาอยู่จำเทอมในมหาวิทยาลัย ที่อยู่

ก็คงจะต้องเกิด แลทางซึ่งที่อยู่จะเกิดนั้น นอกจากรัฐบาลจะจ่ายเงินมาให้ ก็มีทุนของมหาวิทยาลัยซึ่งจะใช้ได้บ้าง แต่ไม่พอ เพราะยังมีทางจ่ายอื่นๆ อยู่มาก. ทางที่จะเกิดที่อยู่ยังมีอีกทางหนึ่ง คือทางทำบุญ. ในสมัยก่อนคนมั่งมีสร้างวัด สมัยนี้สร้างโรงพยาบาล แลโรงพยาบาลก็จะอิ่มหรือจวนจะอิ่มอยู่แล้ว ผู้มีเงินจะทำบุญเปนสาธารณประโยชน์อาจสร้างตึกให้มหาวิทยาลัย แต่เราต้องทำให้เขาเห็นเสียก่อนว่า การทำบุญกับมหาวิทยาลัยนั้นเปนบุญคุณแก่บ้านเมืองอย่างมากๆ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์มีผู้ให้ตึกราคานับหมื่นก็มี ราคานับแสนก็มี คนใจบุญเช่นกันในภายน่าจะให้ตึกแก่โรงพยาบาลอีกก็เหลือใช้ ถ้ามีการชักชวนดีเขาอาจย้ายมาให้มหาวิทยาลัย และจะได้บุญคือความอิ่มใจเหมือนกัน. คอเลชต่างๆ ในออกซ-

ฟอดแลเคมบรีชเปนของคนมีกำลังจัดให้เกิดขึ้นทั้งนั้น. ในคอเลชบางคอเลชมีหมู่ตึกของคนนั้นแลของคนนี้ ซึ่งเปนของคนใจบุญจัดสร้างให้เปนอันมาก. ถ้ามีโปรปะแกนดาให้มีคนมาทำบุญในมหาวิทยาลัยก็คงจะได้ผลดีเปนแน่. ความคิดข้อนี้ขอเสนอต่อกระทรวงธรรมการ แลอาจารย์แลนิสสิตทุกคนอาจช่วยได้ด้วยวิธีป่าวร้องการทำบุญทางนี้ให้ทราบแพร่หลายไป.

สรุปรวมความที่ฉันพูดในวันนี้ คือว่า การฝึกเยนุตลุแมนในออกซฟอดแลเคมบรีชนั้น กล่าวตามคำอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเยอรมัน ว่าใช้เครื่องมือ ๒ อย่าง คือการอยู่ร่วมกันอย่างหนึ่ง การเล่นอย่างหนึ่ง. ในมหาวิทยาลัยของเราเครื่องมือทั้งสองอย่างนี้มีบ้างแล้ว แต่ยังมีน้อย. ถ้าพูดตามความเห็นฉันก็ยังไม่ใกล้กับที่ควรมี แลที่ยังไม่มีก็เพราะกำลังทรัพย์ของเรายังน้อย.

ข้อที่กำลังทรัพย์ยังน้อยนี้ เปนข้อใหญ่ใจความ แต่ยังมีอีกข้อหนึ่งซึ่งสำคัญเหมือนกัน คือว่า พวกไทยเรายังพึ่งเริ่มจะเห็นประโยชน์ในการเล่น ยังไม่มีนักเล่นหลายชั้นอายุคน ความนิยม ในการเล่นแลในสปอตซแมนชิปจึงยังไม่แผ่ไพ- ศาล ประเทศเราเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ แล้ว ก็เสมอกับว่าเล่นอะไรยังไม่เปนเลย จะ จัดกันไป เข้าแข่งกันกับ ประเทศไหน ในการเล่น ชนิดไร ก็สู้เขาไม่ไหวทั้งนั้น. แต่ที่ว่ายังใหม่ ในการเล่นนี้ อย่าว่าแต่ประเทศเรา ถึงประเทศ ใหญ่ ๆ พึ่งจะกระตือรือร้นกันขึ้นในไม่กี่ปีนักก็มี หลายประเทศ เปนต้นว่าฟุตบอลอย่างอังกฤษ ทั้ง ๒ อย่าง เมื่อฉันยังหนุ่มๆ ไม่ใคร่เห็น ประเทศไหนเล่น. เดี๋ยวนี้เล่นเปนจริงเปนจัง กันทั่วไปหมด เว้นแต่ในเมืองเราซึ่งเมื่อคิดตาม ส่วนจำนวนคนที่ควรเล่นได้ แลคิดตามวิธีแล

เต่กะเท่ที่เล่นแล้ว ก็ยังไม่เปนโล้เปนพายเลย. กระทรวงธรรมการได้เพียรทำดีที่สุดในการบำรุงการเล่น แลได้ทำประโยชน์แล้วก็มาก แต่ลำพังกระทรวงธรรมการถ้าไม่ได้อุดหนุนกว้างขวาง ก็ทำได้เพียงที่ทำได้เท่านั้นเอง.

ฉันเปนนักเล่นรุ่นเก่าซึ่งเคยเห็นเคยฟังมามาก ถึงแม้ตัวเองต้องอยุดการเล่นบางอย่างเพราะไม่มีกำลังวังชาดังแต่ก่อน ก็ยังใส่ใจในการเล่นอยู่เสมอ เพราะฉนั้นเมื่อจับพูดถึงการเล่น แลสปอตซแมนชิปเข้าแล้วก็ชักจะยืดจะขออยุดที่ แต่ขอกล่าวซ้ำว่าในออกซฟอดแลเคมบริชนั้น การเล่นเปนเครื่องมือชนิดหนึ่งซึ่งเขาใช้ในการฝึกเยนตลเมน.

= จบ. =



